

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 698/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária ANDRAŠOVIČ & PARTNERS, s. r. o., Lermontovova 14, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 71Ek/1457/2020 z 10. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť a priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe exekučných titulov platobných výmerov vydaných Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“) v roku 2009 bolo proti sťažovateľke ako povinnej a v prospech oprávneného ([REDAKOVANÉ]) vedené pred Okresným súdom Levice exekučné konanie pod sp. zn. 7Er/371/2009. Toto exekučné konanie bolo skončené 13. augusta 2020 podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“) upovedomením o zastavení exekúcie z 23. júna 2020.

3. Oprávnený sa opätovným návrhom na vykonanie exekúcie doručeným okresnému súdu 1. októbra 2020 domáhal od sťažovateľky vymoženia pohľadávky vo výške 3 981,55 eur na základe predmetných exekučných titulov. Sťažovateľka podala návrh na zastavenie exekúcie s odkladným

účinkom podľa § 61k ods. 2 Exekučného poriadku z dôvodu premlčania pohľadávok. Uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom z 22. januára 2021 bol jej návrh zamietnutý, keďže námietka premlčania nebola vznesená dôvodne. O sťažnosti proti tomuto uzneseniu rozhodol sudca uznesením z 30. júna 2021 tak, že ju zamietol.

4. Sťažovateľka podala druhý návrh na zastavenie exekúcie bez odkladného účinku, v ktorom opätovne namietala uplynutie času. Vyšší súdny úradník uznesením z 15. augusta 2024 návrh zamietol, keďže v ňom neboli uvedené žiadne nové skutočnosti, opätovný návrh bol teda identický.

5. O sťažnosti proti tomuto uzneseniu rozhodol sudca okresného súdu napadnutým uznesením tak, že ju zamietol. Stotožnil sa s dôvodmi vyššieho súdneho úradníka a na zdôraznenie správnosti uviedol, že podľa § 21 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení zákona č. 718/2004 Z. z.) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z. z.“) sa premlčuje iba právo vymáhať poistné, teda právo podať návrh na nútený výkon rozhodnutia, pričom počas „starej“ exekúcie od 20. júla 2009 do 13. augusta 2020 premlčacia doba neplynula (§ 112 Občianskeho zákonníka). Právo vymáhať poistné nezanikne uplynutím troch rokov, pokiaľ je vedené exekučné konanie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta nesprávnu interpretáciu § 21 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. okresným súdom, keďže podľa jej názoru uplynutím v tomto ustanovení uvedenej trojročnej lehoty na vymoženie rozhodnutia zanikol exekučný titul zo zákona. Ide o predpis verejného práva, ktorý podľa sťažovateľky určuje dĺžku prekluzívnej lehoty tri roky, preto právo vymáhať pohľadávku na základe platobných výmerov z roku 2009 zaniklo ešte v roku 2012. V rámci predpisov verejného práva sa neuplatňujú ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce premlčanie, teda ani § 112, na ktorý okresný súd v napadnutom uznesení odkazuje. Uvedené vylučuje aj § 17c ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z., v zmysle ktorého zdravotná poisťovňa odpíše pohľadávku voči platiteľovi poistenia, na ktorú bola vznesená námietka premlčania. Zároveň žiadny predpis verejného práva neobsahuje odkaz na použitie Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje súkromnoprávne vzťahy. Sťažovateľka namieta, že okresný súd rozhodol rozdielne než Okresný súd Levice v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 16Er/257/2002. Ten uznesením z 15. februára 2017 *ex offo* zastavil exekučné konanie vedené v prospech oprávnenej Sociálnej poisťovne z dôvodu uplynutia prekluzívnej lehoty na vymoženie exekučných titulov. Podľa sťažovateľky pritom rozdiel spočíval len v dĺžke premlčacej doby. Oba súdy rozhodovali podľa osobitných predpisov verejného práva a predmetom rozhodnutí boli neúčinné exekučné tituly.

7. Sťažovateľka súčasne navrhla, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia, pretože hrozí výkon dražby spoluvlastníckeho podielu nehnuteľnosti, v ktorej má sťažovateľka trvalý pobyt.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľky napadnutým uznesením o zamietnutí jej sťažnosti proti uzneseniu, ktorým okresný súd zamietol jej návrh na zastavenie exekúcie. Sťažovateľka spochybňuje výklad § 21 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. okresného súdu a opakovane predostiera vlastný pohľad na vec uplatnený už v exekučnom konaní.

9. Vzhľadom na podstatu argumentácie sťažovateľky je potrebné v úvode pripomenúť, že ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

10. Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať napadnuté uznesenie okresného súdu za ústavne udržateľné a akceptovateľné z hľadiska námietok, ktoré proti nemu sťažovateľka uplatňuje.

11. Po preskúmaní napadnutého uznesenia, ako aj jemu predchádzajúceho uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že v poradí druhý návrh sťažovateľky na zastavenie exekúcie podaný z rovnakých dôvodov bol zamietnutý podľa § 61k ods. 3 Exekučného poriadku.

12. Ústavný súd sa už vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyjadril k názoru, že ak sťažovateľ žiadal zastaviť exekúciu z rovnakých dôvodov, aké vyjadril už vo svojom prvom návrhu na zastavenie exekúcie, skoršie rozhodnutie o týchto dôvodoch, a to že mali byť uplatnené v lehote podľa § 61k ods. 2 Exekučného poriadku, vylučuje možnosť vyhovenia druhému návrhu na zastavenie exekúcie (porov. napr. III. ÚS 646/2023, I. ÚS 55/2024, III. ÚS 220/2024). Základom tejto úvahy je § 61k ods. 3 Exekučného poriadku, podľa ktorého v neskôr podaných návrhoch na zastavenie exekúcie môže povinný namietať len skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty podľa § 61k ods. 2 Exekučného poriadku.

13. Sudca okresného súdu v napadnutom uznesení na zdôraznenie správnosti uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom doplnil svoju interpretáciu § 21 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z., podľa ktorej právo vymáhať poisťné premlčané nie je, keďže bolo uplatnené v trojročnej lehote, ktorá

počas vedenia exekučného konania od 20. júla 2009 do 13. augusta 2020 neplynula, s ktorou sa však sťažovateľka nestotožňuje.

14. K uvedenému ústavný súd uvádza, že predmetom jeho posúdenia v konaní vedenom pod sp zn. I. ÚS 505/2024 bolo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1ObdoK/9/2023 z 28. februára 2024, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že pojem „právo vymáhať poistenie“ použitý v § 21 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. sa spája s možnosťou oprávneného iniciovať výkon rozhodnutia, nespája sa s ním faktické uspokojenie oprávneného, ktoré nastáva až úspešnou realizáciou výkonu. „Právo vymáhať poistné“ preto nie je premlčané, pokiaľ oprávnený subjekt podal návrh na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi v lehote troch rokov od právoplatnosti rozhodnutí, ktorými bola povinnosť plniť uložená a rozhodnutia možno vykonať aj po uplynutí troch rokov od nadobudnutia ich právoplatnosti, t. j. dĺžka exekučného konania nie je časovo obmedzená. Teda ak bol návrh na vykonanie exekúcie podaný včas, t. j. v zákonnej lehote, uplynutím tejto lehoty v priebehu exekučného konania k premlčaniu nedochádza. Najvyšší súd pritom odkázal na svoje rozhodnutie sp. zn. 7Cdo/134/2011 z 19. júla 2012 a stanovisko č. Cpj/19/01. Pričom ústavný súd neidentifikoval vo vyslovenom záväznom právnom názore arbitrárnosť interpretácie dotknutej právnej normy, ktorá by bola dôvodom na jeho zásah.

15. Ústavný súd považoval aj výklad § 21 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (keďže znenie tohto ustanovenia, ktoré sa týka úpravy premlčania vymáhať poistné, je totožné so znením § 21 ods. 2 zákona č. 580/2024 Z. z.), podľa ktorého sa právo oprávneného vymáhať poistné nepremlčalo, ak návrh na vykonanie exekúcie bol podaný v trojročnej premlčacej dobe plynúcej od právoplatnosti platobných výmerov, za vystihujúci jeho účel a zmysel. Podstata tohto ustanovenia spočíva v potrebe nútiť oprávneného, aby podal návrh na začatie exekúcie počas pevne a prísne stanovenej zákonnej lehoty. Toto pravidlo poskytuje povinnému ochranu, pretože vylučuje, aby rozhodnutie o začatí exekučného vymáhania poistného bolo ponechané bez obmedzenia iba na vôli oprávneného.

16. V okolnostiach prerokúvanej veci, keď oprávnený podal opätovný návrh na vykonanie exekúcie proti sťažovateľke, ústavný súd považoval za vhodné pristaviť sa aj pri § 9 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z., podľa ktorého sa pohľadávka vymáhaná v starej exekúcii po ukončení exekučného konania podľa tohto zákona nepremlčí skôr, ako uplynie jeden rok; to platí rovnako, ak osobitný predpis umožňuje nariadiť výkon rozhodnutia do určitej doby.

17. Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 233/2019 Z. z. sa v § 9 ods. 2 upravuje výnimka pre prípady, keď by po ukončení exekučného konania už uplynuli premlčacie doby pre vymoženie nároku. Ustanovenie sa samozrejme (*a contrario*) nepoužije v prípade, ak tieto doby už uplynuli pred ukončením exekučného konania. Účelom je vytvorenie dostatočného časového rámca pre oprávneného na zváženie opätovného podania návrhu na vykonanie exekúcie, ako aj pre exekučný súd na spracovanie návrhov. Pokiaľ ide o úpravu premlčania, bude v zásade platiť, že oprávnený v „začatom konaní riadne pokračuje“ (porovnaj § 112 Občianskeho zákonníka) aj vtedy, ak podá opätovný návrh na vykonanie exekúcie do jedného roka po ukončení exekučného konania podľa tohto návrhu zákona. Inými slovami, jednoročné obdobie po ukončení exekučného konania podľa tohto návrhu zákona má z hľadiska možnosti dlžníka namietať premlčanie

(resp. možnosť nariadiť výkon rozhodnutia) rovnaké účinky, ako keby počas tohto obdobia riadne prebiehalo exekučné konanie.

18. Ústavný súd už v uznesení sp. zn. IV. ÚS 635/2023 z 5. decembra 2023 konštatoval, že ak oprávnený v zmysle § 9 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní doručil okresnému súdu opätovný návrh na vykonanie exekúcie (čím sa podľa § 50 ods. 1 Exekučného poriadku začalo nové exekučné konanie), premlčacia doba tak nemohla uplynúť ani po zastavení starej exekúcie, a to v dôsledku zákonných účinkov včasného podania opätovného návrhu, keďže jej uplynutiu bráni § 9 ods. 1 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní.

19. S odkazom na citovanú judikatúru tak ústavný súd nezistil v dôvodoch napadnutého uznesenia okresného súdu takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup okresného súdu nemajúci oporu v právnej úprave relevantnej v danej veci. Rozhodnutie okresného súdu v spojení s uznesením vyššieho súdneho úradníka, s ktorým sa súd ako s vecne správnym a zákonným stotožnil, obsahuje vyčerpávajúcu interpretáciu relevantných ustanovení Exekučného poriadku (najmä § 61k ods. 3) a zákona č. 580/2004 Z. z. (najmä § 21 ods. 2) týkajúcich sa posudzovania návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie, s ktorou korešponduje logické a náležité odôvodnenie rozhodnutia prezentované v rámci právnych úvah konajúceho súdu. Tieto právne závery ústavný súd kvalifikuje ako dostačujúce a racionálne, nepopierajúce zmysel a podstatu použitej právnej úpravy, tvoriace tak dostatočnú oporu výroku prijatého rozhodnutia, čo svedčí o jeho ústavnej konformite.

20. Argumenty, ktoré sťažovateľka uviedla vo svojej ústavnej sťažnosti (nemožnosť aplikácie ustanovení súkromnoprávnej právnej úpravy ani odkaz na rozhodnutie Okresného súdu Levice), takto neumožňujú prijať záver o porušení jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

21. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci vrátane jej návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu